

NA ÚVOD

Dostáváte do rukou další knížku o sestře Elišce Pretschnerové nazvanou „Eliška Pretschnerová a Duch Svatý.“ Každý světec je přece dílem Ducha Svatého – Ducha svatosti; on vytváří z lidí, kteří se mu plně odevzdají, Boží přátele, poklady církve, příklady ctností, dobrodince potřebných, světla v temnotách a zpřítomnění Ježíše a Boží lásky v našem světě. Sestra Eliška taková byla a my se s ní v této knížce setkáme skrze katecheze papeže Františka o darech Ducha Svatého. Kéž to všechno dopomůže k naší duchovní obnově, posile, očištění i dalšímu poznání Služebnice Boží Elišky, která nás svým příkladem zve, abychom se také my otevřeli Duchu Svatému a nechali se přetvořit do krásy, kterou nám Bůh přichystal.

Následující texty lze použít pro osobní duchovní načerpání, ale i jako nověnu k vyprošení darů Ducha Svatého nebo k vyprošení nějaké milosti na přímluvu sestry Elišky. Kdo velkoryse prosí, mnoho dostává, důvěřujeme.

Stručně se podívejme na život sestry Elišky Pretschnerové

26. 9. 1911

Narodila se v Nových Zámcích, okr. Nymburk. V nedalekém Křinci byla pokřtěna a dostala jméno Anna. Vyrůstala v harmonické rodině spolu se čtyřmi sourozenci na samotě u lesa, protože tatínek byl lesník. Ticho lesa a krásná příroda zformovaly Annin charakter na celý život.

1918–1926

Do základní školy chodila pěšky do Svídnice a do měšťanky potom do Rožďalovic.

1926–1930

Tatínek si přál, aby všechny jeho děti měly vzdělání. Annu přihlásil ke studiu na Učitelském ústavu Školských sester OSF v Chrudimi. Anna zpočátku nechtěla jít do školy k sestřám, protože myslela, že se tam bude „hodně modlit“. Ale už o Vánocích

se cítila přitahována Boží láskou a chtěla vstoupit do kláštera. Tatínek to vyřešil klidně a jednoduše, nebránil jí, ale trval na dokončení studia.

1930

Annino rozhodnutí rodiče potěšilo, protože byli zbožní – jak to sama píše ve svém životopise. Po maturitě vstoupila do kandidatury v Kongregaci Školských sester svatého Františka v Praze. Na první roky v klášteře Eliška vzpomíná: „Vím, že jsem po mamince zdělila pracovitost, a to mně bylo po celý život ku prospěchu. Domnívám se, že jsem měla i dost tvořivosti, což se projevovalo při práci i při spojování lidí. Vzpomínám si, že jsem si často v kandidatuře opakovala slova: „Jsem apoštol velké Tvé lásky a do všech sypu ji cest.“ Brzy jsem si získala lásku spolukandidátek, protože jsem jim vždy ráda pomohla (to je mamčiná zásluha).“

1931

Vstupem do noviciátu – při obléčce – dostala jméno Eliška. Její patronkou se stala sv. Alžběta

Uherská, která zasvětila život péči o chudé a nemocné. Sestra Eliška byla vždycky nadšená pro službu, milovala a ctěla zvláště lidi nepatrné, potřebné, na okraji společnosti, lidi trpící a opuštěné.

1934

Na přání představených začala studovat Přírodovědeckou fakultu UK v Praze (obor matematika, fyzika). Byly to náročné předměty, ale sestra Eliška viděla, že řádové gymnázium potřebuje právě profesorku těchto předmětů. Když měla hotové skoro celé studium – chyběla jí jen poslední státnice –, byly v roce 1939 německými okupanty všechny vysoké školy zavřeny. Eliška vypomáhala při vyučování na řádové škole v Praze na Vinohradech, ale po zabrání gymnázia pro Hitlerjugend v roce 1941 se vrátila do mateřince v Praze-Břevnově.

1938–1945

Mezitím složila doživotní sliby – zasvětila se Pánu navždy. Až do konce války v roce 1945 učila

náboženství na předměstí Prahy. Hned po válce si dodělala poslední státnici a po vrácení gymnázia sestrám tam Eliška tři roky vyučovala.

1948–1949

Po nastolení komunistické diktatury v únoru 1948 a zestátnění školy byla s ostatními sestrami zbavena možnosti učit a znovu se vrátila do mateřince. Při zabrání školy byla nucena odevzdat všechny klíče představitelům státní moci. Udělala to, ale ke svému podpisu připojila větu: „Ustupuji násilí.“ Prokázala velkou statečnost. Potom šla do kaple a se sestrami zazpívaly chvalozpěv „Bože, tebe chválíme“. Později se vyjádřila, že se tehdy cítila naprosto svobodná, jako pravá františkánka. Nastalo pronásledování církve a náboženství, mnoho kněží, sester i laiků vydalo svědectví Kristu.

1950

Na jaře tohoto roku byly zabráný mužské kláštery, řeholníci byli internováni, posláni na nucené

práce, mnozí odsouzeni za velezradu a uvěznění. Na podzim došlo na ženské kláštery. Dne 11. září dostala sestra Eliška jako představená mateřského domu dopis, že 14. září budou sestry přestěhovány. Představitelé komunistické moci netušili, že byl právě svátek Povýšení svatého Kříže a že sestry správně pochopí svou spoluúčast na utrpení Pána Ježíše. Ten den byly sestry téměř ze všech domů svezeny do soustředovacích klášterů. Některé vykonávaly těžkou práci v továrnách a v zemědělství. Sestra Eliška byla odvezena se sestrami z Břevnova do Krnova. Byly umístěny v léta neobývaném klášteře minoritů. I tam se snažila vytvořit sestřím dobrý domov. Povzbuzovala je a všechny vedla k radostnému přijetí těžké reality.

1951–1953

V těchto letech pracovala s dalšími sestrami v nemocnici v Podbořanech, aby nahradily německé sestry. Tam získala Eliška diplom ošetřovatelky. A protože se Podbořany staly nejlepší nemocnicí na Karlovarsku, musely sestry z nemocnice odejít.

1953

Sestra Eliška přešla do Ústavu pro mentálně postižené v Budeničkách u Kladna. Komunisté totiž rozhodli, že sestry mohou pracovat jen v domovech důchodců nebo v ústavech pro mentálně postižené, kde nemohou už nikoho „zkazit“. Eliška si ale i tyto postižené děti a mladé lidi zamilovala a pracovala s nimi ráda.

1954

Už za 8 měsíců byla jmenována provinciální představenou a přeložena do Ústavu sociální péče pro mentálně postiženou mládež ve Slatiňanech u Chrudimi. Zpočátku tento ústav pro 240 pacientů vedla, později byla nahrazena komunistickými vedoucími, kteří měli za úkol sestry kontrolovat. Eliška i jim projevovala úctu, podřizovala se jim a vedla k tomu i sestry. Pod jejím vedením a odbornou prací sester se ústav ve Slatiňanech stal školicím pracovištěm a cílem mnoha zahraničních exkurzí. Eliška viděla těžkou práci sester a snažila se jim všemožně ulehčit. Jako matka se starala i o jejich zdraví, umožnila jim pohyb

i dovolenou na přírodně krásných místech. Přes nejtěžší roky pronásledování zůstala provinciální představenou až do roku 1969.

1968–1969

V době pražského jara se spolu s dalšími aktivními řeholníky a řeholnicemi stala spoluzakladatelkou Sekretariátu řeholních společností. Byla nadšena myšlenkami Druhého vatikánského koncilu. Postarala se o překlady, rozmnožování a rozšiřování dokumentů koncilu – především dokumentu O přizpůsobené obnově řeholního života (*Perfectae caritatis*). Chtěla, aby Duch Svatý – Duch koncilu, provanul nejen vlastní, ale všechny řeholní rodiny. Pochopila evangelizační sílu nové obnovené liturgie podle Konstituce o posvátné liturgii (*Sacrosanctum concilium*). Všem věřícím chtěla zprostředkovat hlubší setkání s Kristem ve mši svaté. Proto navštěvovala a inspirovala kněze, povzbuzovala, radila – byla v tom neúnavná.

1970

Zúčastnila se v Římě generální kapituly kongregace a byla zvolena generální představenou. Přesídlila tedy do Říma. Během své služby vizitovala provincie v USA, Itálii, v naší vlasti i v Chile. Všude šířila dokumenty Druhého vatikánského koncilu a usilovala o návrat sester k evangeliu a k duchu zakladatelky kongregace Františky Lampelové. Úřad generální představené proměnila na službu, ctěla osobní svobodu sester i kulturní zvláštnosti zemí. Stala se sestrou a přítelkyní mnohých. Chtěla, aby sestry rostly ve vztahu s Ježíšem a aby byly služebnicemi všech. Starala se o dobré vztahy v komunitách a učila sestry vést spolu plodný dialog. Jedna sestra o ní řekla: „Byla sestrou a přítelkyní druhých. Jako generální představená vykořenila všechny tituly a pocty vztahující se na její osobu.“ Byla jednou ze sester. Nestyděla se i fyzicky pracovat, zvláště v Římě to nebylo obvyklé. Denně navštěvovala nemocné na klinice vedle generalátu. Byla vždy blízko lidem, matkou, přítelkyní i služebnicí. Stále zaměřená na Krista a druhé.

1973

Na výzvu československých orgánů v souvislosti s prodloužením pobytu v zahraničí přicestovala do Československa. Byl jí odňat pas a byla inter-
nována po dobu 14 měsíců na území ČSSR. V té době byla podrobována ponižujícím a dlouhým výslechům Státní tajné bezpečnosti.

1975

Na základě diplomatických jednání Svatého stolce s českou vládou jí byl umožněn návrat do Říma. V roce 1977 byla podruhé zvolena generální představenou. Sestry její lásku, prostotu a pokoru oce-
nily a znovu jí daly důvěru.

1983

Po 12 letech služby se vrátila z Říma do vlasti. Žila v komunitě starších a nemocných sester v Hoješíně; vedla prostý a pokorný život – sloužila u nemocných, měla noční služby u ležících sester, pracovala na zahradě. Zároveň překládala cizojazyčné

časopisy a zprávy a rozesílala je kněžím i aktivním laikům. Mladým sestrám přednášela dějiny kongregace. Její život byl harmonií mezi modlitbou, službou.

1992

Rok před smrtí zůstala trvale upoutaná na lůžko. Podle svědectví sester byla trpělivá a tichá. Jedna mladá sestra – novicka, o ní řekla, že „byla zcela zaměřená na Boha“.

1993

Dne 4. května 1993 zemřela v Charitním domě v Hoješíně u Seče. Těsně před smrtí ji navštívila generální představená a představené z komunit celého světa, které tehdy měly v naší zemi setkání. Považovaly to za velkou Boží pozornost, že mohly zůstat i na pohřeb. Ten byl velkou manifestací víry – zúčastnilo se jej mnoho řádových i diecézních kněží, sester vlastních i z dalších kongregací, pohřbíval ji její věrný přítel arcibiskup Karel Otčenášek. Sestra Eliška je pohřbena mezi

svými spolusestrami na hřbitově ve Slatiňanech u Chrudimi.

Sestra Eliška svým životem zanechala velkou a hlubokou stopu. Její pozdější následovnice ve službě generální představené, která spolupracovala se sestrou Eliškou 37 let, o ní vydala toto svědectví: „Byla to žena statečná, zcela Boží – a zcela lidská, žila evangelium v duchu Františkově a sloužila všem jako samotnému Pánu.“

Mnozí nezapomněli na příklad jejího života, prosili ji o přímluvu ve svých záležitostech – a byli často vyslyšeni. Proto Česká provincie Kongregace školských sester sv. Františka požádala královéhradeckého biskupa Mons. Dominika Duku OP o zahájení procesu blahořečení.

2000

Dne 4. října na svátek sv. Františka Česká biskupská konference na svém 39. plenárním zasedání jednomyslně vyslovila souhlas se zahájením beatifikačního procesu sestry Elišky. A po schválení Kongregací pro svaté v Římě byl proces zahájen.

2001

Stalo se to 1. června – na Den dětí (Eliška celý život usilovala o naplnění svého předsevzetí „Chci být malá“) – byl v Hradci Králové zahájen beatifikační proces Služebnice Boží sestry Elišky Pretschnerové OSF, který pokračuje v diecézní fázi.

Tento život v datech je velice stručný. Nemůže vystihnout celé bohatství života sestry Elišky. Její příklad nás oslovuje a volá k následování. Prošlapala nám cestu lásky k Bohu a služby všem lidem, svou blízkostí a pokorným nasloucháním vábila k sobě ty, kteří ji poznali nebo potřebovali pomoc. Byla rozhodná i tichá, statečná a prozíravá, chudá a zároveň všechny obohacovala. Nestýská se snad i dnes světu po takových lidech? Kéž tedy do šlépějí sestry Elišky vstoupí nejen ti, kteří ji znali, ale všichni, kdo touží plně žít – protože její svědectví patří všem.

DARY DUCHA SVATÉHO A SESTRA ELIŠKA

Katecheze papeže Františka

O DARU MOUDROSTI

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

dnes začínáme cyklus katechezí o *darech Ducha Svatého*. Víte, že Duch Svatý tvoří duši, životní mízu církve i každého jednotlivého křesťana. Je Boží láskou, která z našeho srdce činí Svůj přibytěk a vstupuje s námi do společenství. Duch Svatý je stále s námi, vždycky v nás, v našem srdci.

Duch samotný je povýtce „Božím darem“ (srov. *Jan 4,10*). Je to dar Boží a uděluje tomu, kdo jej přijímá, rozmanité duchovní dary. Církev jich vypočítává *sedm*. Toto číslo symbolicky vyjadřuje *plnost, úplnost*. Jsou to ty dary, které se probírají při přípravě na svátost biřmování a o něž prosíme ve starobylé modlitbě zvané „Svatodušní sekvence“. Dary Ducha Svatého jsou: *moudrost, rozum, rada, síla, umění, zbožnost a bázeň Boží*.

1. První dar podle tohoto seznamu je tedy *moudrost*. Nejde však o pouhý lidský důvtip, který je

plodem poznání a zkušenosti. Bible podává, že Šalomoun ve chvíli své korunovace na izraelského krále prosil o dar moudrosti (srov. 1 Král 3,9). *Moudrost je milost dívat se na každou věc Božíma očima. Je zkrátka viděním světa, viděním situací, okolností, problémů a všeho Božíma očima. To je moudrost. Někdy hledíme na věci podle svého zalíbení či podle stavu svého srdce, tedy s láskou či nenávisť, se závistí... To však není Boží vidění. Moudrost v nás působí Duch Svatý, abychom viděli všechny věci Božíma očima. To je dar moudrosti.*

2. Vyplývá samozřejmě z důvěrnosti s Bohem, z niterného vztahu k Bohu, ze vztahu dětí s Otcem. Máme-li tento vztah, Duch Svatý nás obdarovává moudrostí. Jsme-li ve společenství s Pánem, Duch Svatý jako by proměňoval naše srdce a dával mu vnímat veškerou svoji vřelost a náklonnost.
3. *Duch Svatý tedy činí křesťana „moudrým“.* Nikoli však v tom smyslu, že má odpověď na všechno, ví všechno, ale v tom smyslu, že „zná“ Boha, ví, jak jedná Bůh, pozná, co je Boží a co nikoli, má moudrost, kterou dává našim srdcím Bůh. V tomto smyslu má srdce moudrého člověka chuť a příchut' Boží. Je velice důležité,

aby v našich společenstvích byli takovíto křesťané. Všechno v nich mluví o Bohu a stává se krásným a živým znamením Jeho přítomnosti a Jeho lásky. A to je něco, co si nelze vytvořit a co si nemůžeme opatřit sami ze sebe. Je to dar, který Bůh dává těm, kteří se poddávají Duchu Svatému. Máme v sobě, ve svém srdci, Ducha Svatého; můžeme Mu naslouchat a můžeme Mu nenaslouchat. Nasloucháme-li Duchu Svatému, učí nás této cestě moudrosti, obdaruje nás moudrostí, která je viděním Božíma očima, slyšením sluchem Božím, milováním srdcem Boha, souzením věcí Božím soudem. Toto je moudrost, kterou nám dává Duch Svatý a všichni ji můžeme mít. Jenom o ni musíme prosit Ducha Svatého.

Pomyslete na maminku, které je doma s dětmi. Když dělá jednu věc, už myslí na druhou, jde od jedné věci ke druhé a řeší problémy s dětmi. Když se maminky unaví a křičí na děti, je to moudrost? Je moudré – ptám se vás – křičet na děti? Co říkáte, je moudrost nebo ne? Ne! Když však maminka vezme dítě a něžně mu něco vytkne slovy: „To se nedělá, proto a proto...“ a trpělivě mu vysvětluje, je toto moudrost? Ano! A to nám v životě dává

Duch Svatý. Potom např. v manželství, když se manželé hádají, potom se na sebe ani nepodívají nebo se dívají jen úkosem. Je to moudrost Boží? Ne! Když však řeknou: „Dobře, bouře přešla, udobřeme se“ a vykročí dál v pokoji. Je toto moudrost? Ano! Toto je dar moudrosti. Kéž přijde do našich domovů, kéž přijde k nám všem!

A toto se nedá naučit. Je to dar Ducha Svatého. Proto máme prosit Pána, aby nám daroval Ducha Svatého a dal nám dar *moudrosti*, oné *moudrosti Boží*, která nás učí dívat se Božíma očima, vnímat srdcem Božím, mluvit Božími slovy. A s touto moudrostí pojďme vpřed, tvořme rodinu, církev a všichni se posvěcujme. Prosme nyní o milost moudrosti. A prosme o tento dar Matku Boží, která je Trůnem moudrosti. Kéž nám dá Ona tuto milost.

Služebnice Boží sestra Eliška Pretschnerová byla „*prozíravě moudrá a moudře prozíravá*“, jak o ní vypověděl dlouholetý svědek jejího života. Učila se tomu při rozhovorech s Ježíšem přítomným ve svatostánku. V 50. letech 20. století, která byla pro církev a věřící příležitostí k vydávání svědectví o Kristu, se sestra Eliška stala provinciální představenou Kongregace Školských sester sv. Františka, místní představenou komunity asi

70 sester v ÚSP pro mentálně postižené ve Slatiňanech a několik let – před nasazením komunistického dozoru v osobě nového vedoucího – tento ústav vedla. Můžeme nahlédnout do jejích předsevzetí, která si dávala v těch letech v době exercicií a která právě ukazují, jak se na každou situaci, okolnosti života i problémy dívala Božíma očima.

- *„Jsem představenou, musím mnoho milovat, trpět a odpouštět. Poněvadž jsem postavena v čelo kongregace v naší provincii, musím se snažit v první řadě o prohloubení vnitřního života – povedu k tomu i svěřené duše.*
- *V těžkostech svého úřadu chci vidět prostředky, jak dokázat lásku Pánu Bohu.*
- *Chci milovat svěřené duše a mateřsky budu o ně pečovat. I k sestřím nesympatickým a k těm, které mně působí potíže, budu taktní a laskavá. Budu si připomínat, že i za ně zemřel Pán Ježíš na kříži.*
- *Budu se snažit vést vnitřní život přes všechnu rozptýlenost svého úřadu.*
- *Chci zůstat jednoduchá, prostá a pokorná u vědomí své slabosti a svých hříchů.*
- *V těžkých okolnostech budu spoléhat na pomoc Boží a nebudu si stěžovat lidem.*

- *Nebudu vyžadovat od nikoho služby, jen kdybych byla nemocná, přijmu pokorně službu spolusester.*
- *Budu svědomitá v plnění svých povinností a dobře využiji času. Pomohu sestrám při kterékoli práci. Poprosím své asistentky, aby mě upozornily na mé chyby.*
- *Přemohu svou nedbalost a bázeň a upozorním sestry na chyby.*
- *Chci více upírat svůj pohled na kříž a spojovat svá utrpení s utrpením Božského Mistra za duše mně svěřené.*
- *Nebudu se starat o to, co lidé i moje spolusestry o mně soudí.*

Mám před sebou ještě jeden problém: zbavení svobody. Žijeme v době, kdy se musí s touto možností počítat. Nečekám od života nic než možnost obětovat se pro druhé, rozdávat lásku. A bude-li vůle Boží, abych vydala svědectví své víře a zemřela ve vězení? Moje přirozenost se toho děsí, ale druhá stránka mé bytosti mi říká, že by to bylo krásné zakončení života. Vkládám to všechno do Tvých mateřských rukou, Maria, a chci žít klidně hodinu za hodinou a nestrachovat se zítřka.“

Vždy jsem prosila vroucně
o světlo Ducha Svatého

Prošba o vyslyšení na přímluvu sestry Elišky Pretschnerové

Všemohoucí a dobrý Bože,
Tvá služebnice, sestra Eliška,
celým svým životem naplňovala evangelium
Tvého Syna Ježíše Krista.

Ve františkánské prostotě a pokoře
sloužila spolusestrám, církvi a všem lidem.

Ani v těžkých podmínkách a okolnostech
neztrácela víru a naději

a projevovala úctu každému člověku.

Dej nám milost následovat příklad jejího života,

dopřej nám její blahořečení

a na její přímluvu vyslyš prosbu,

kterou Ti předkládáme.

Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Případná vyslyšení sdělte, prosíme, na adresu:

eliskaosf@gmail.com

nebo Postulace sestry Elišky, Radimova 2,

169 00 Praha 6